

finalitatea. În acest context, instituția executării pedepsei la locul de muncă apare ca rigidă și insuficient adaptabilă situației concrete a condamnatului, fiind lipsită de mecanisme reale de individualizare și control eficient.

Totodată, această instituție a generat o interferență artificială între dreptul penal și dreptul muncii, plasând angajatorul într-o poziție improprie, de participant indirect la executarea unei sancțiuni penale. O asemenea implicare afectă autonomia raporturilor de muncă și transformă locul de muncă într-un spațiu de executare a pedepsei, contrar principiilor care guvernează atât relațiile de muncă, cât și executarea sancțiunilor penale într-un stat de drept.

Din punct de vedere practic, aplicarea executării pedepsei la locul de muncă era însoțită de dificultăți administrative semnificative, legate de supravegherea condamnatului, de stabilitatea raportului de muncă și de imposibilitatea asigurării unui control coerent în situații precum reorganizarea angajatorului sau schimbarea locului de muncă. Aceste vulnerabilități au afectat atât eficiența măsurii, cât și previzibilitatea aplicării sale.

Sub aspectul funcțiilor pedepsei, executarea acesteia la locul de muncă și-a demonstrat o eficiență redusă, fiind percepută adesea ca o sancțiune pur formală, lipsită de un impact real asupra prevenirii recidivei sau asupra procesului de reeducare a condamnatului. În schimb, instituțiile moderne de executare în comunitate, gestionate de servicii specializate de probațiune, oferă un cadru mult mai coerent, transparent și eficient de supraveghere și sprijin.

Nu în ultimul rând, menținerea sau reactivarea unei asemenea instituții ar fi contrară evoluțiilor din dreptul penal european, unde soluții similare au fost abandonate în favoarea unor mecanisme unitare de supraveghere în comunitate, administrate de autorități publice specializate, și nu de entități private. În acest context, executarea pedepsei la locul de muncă apare ca o instituție anacronică, lipsită de utilitate practică și incompatibilă cu orientarea actuală a sistemului penal român.

Cu privire la executarea pedepsei la domiciliu, comisia a remarcat că o propunere legislativă similară a fost analizată anterior de comisia de specialitate a Consiliului Superior al Magistraturii, în ședința din 15 mai 2025. Cu acel prilej, au fost formulate, între altele, observații referitoare la incongruența reglementării unor măsuri și obligații, incompatibile cu această modalitate de executare a pedepsei, precum și la absența unor propuneri corespunzătoare de modificare a normelor de procedură penală și a legislației privind executarea pedepselor privative de libertate.

Aceste deficiențe se regăsesc și în cadrul propunerii legislative supuse analizei, în condițiile în care persoana condamnată care execută pedeapsa închisorii la domiciliu poate fi obligată la prestarea unei munci în folosul comunității, măsură specifică modalității suspendării executării pedepsei sub supraveghere. Totodată, obligația de a anunța orice schimbare a domiciliului

crează premisa modificării unilaterale a locului de executare a pedepsei, iar posibilitatea continuării activității profesionale în condiții financiare mai puțin restrictive în raport de soluția propusă privind executarea pedepsei la locul de muncă este total improprie.

În același sens, s-a constatat că inițiatorul propunerii legislative nu a avut în vedere reglementarea aspectelor esențiale privind procedura de dispunere și executare a pedepsei închisorii la domiciliu, precum și competența organelor judiciare implicate. O asemenea omisiune legislativă constituie o veritabilă piedică în calea aplicării efective a acestei modalități de executare.

Astfel, este necesară reglementarea exhaustivă a regimului de executare a pedepsei închisorii la domiciliu, astfel încât să fie asigurată respectarea principiului legalității executării pedepselor consacrat explicit prin art. 1 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, în conformitate cu care *„Executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate se realizează în conformitate cu dispozițiile Codului penal, ale Codului de procedură penală și ale prezentei legi.”*

În caz contrar, nesocotirea principiului legalității executării pedepselor ar conduce la un cadru normativ lipsit de predictibilitate, fapt care ar constitui o nerespectare a cerinței de calitate a legii, subliniată constant în jurisprudența Curții Constituționale.

În acest sens, trebuie stabilite situațiile de excepție în care instanța ar putea încuviința părăsirea domiciliului de către condamnat. Acestea ar putea viza procurarea mijloacelor esențiale de existență, participarea la evenimente familiale deosebite (cum ar fi înmormântarea soțului sau a unei rude apropiate) ori alte situații temeinic justificate, iar în cuprinsul propunerii legislative ar trebui prevăzute expres atât situațiile în care ar fi permisă părăsirea domiciliului, cât și condițiile în care aceasta s-ar putea realiza.

Este evident că părăsirea domiciliului nu poate fi permisă decât în situații excepționale, în care sunt puse în discuție viața sau sănătatea condamnatului, exercitarea dreptului la educație ori la muncă, prevăzută în termeni extrem de generali, neîncadrându-se în această categorie. În plus, invocarea dreptului la sănătate este excesiv de generală, întrucât acesta poate fi realizat inclusiv prin simple consultații medicale de specialitate sau controale medicale de rutină.

Tot astfel, ar trebui reglementate consecințele încălcării obligației de a nu părăsi domiciliul, care ar trebui să conducă la revocarea executării pedepsei la domiciliu și la executarea restului de pedeapsă în penitenciar. Din această perspectivă, propunerea legislativă prevede posibilitatea revocării pentru nerespectarea unor măsuri de supraveghere și a unor obligații stabilite prin hotărârea de condamnare, fără însă a fi menționată expres obligația de a nu părăsi domiciliul, a

cărei nerespectare are, în situația analizată, semnificația unei veritabile sustrageri de la executarea pedepsei.

Sub același aspect, în mod similar reglementărilor în vigoare referitoare la revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere, propunerea legislativă ar trebui să cuprindă și dispoziții de completare a Codului penal și a Codului de procedură penală, astfel încât în cuprinsul hotărârii judecătorești să fie indicate motivele care au determinat executarea pedepsei la domiciliu și să fie atenționat condamnatul asupra conduitei sale viitoare și a consecințelor la care se expune dacă va mai comite infracțiuni sau nu va respecta condițiile de executare a pedepsei ori măsurile de supraveghere sau nu va executa obligațiile ce îi revin.

De asemenea, supravegherea executării pedepsei închisorii la domiciliu nu poate fi atribuită judecătorului de supraveghere a privării de libertate (denumit de inițiator „judecător delegat cu executarea din cadrul unui penitenciar”), întrucât atribuțiile acestuia sunt limitate la mediul carceral și nu se confundă cu competențele instanței de executare în etapa procesuală a punerii în executare a hotărârilor judecătorești.

Având în vedere că deficiențele analizate reprezintă doar o parte dintre aspectele problematice evidențiate de propunerea legislativă, comisia de specialitate a Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că aceasta nu poate fi adoptată în forma transmisă.

Cu deosebită considerație,

Secretarul general al Consiliului Superior al Magistraturii,

Judecător Andreia Simona Uzlaşu

